

MAKROEVOLUCE

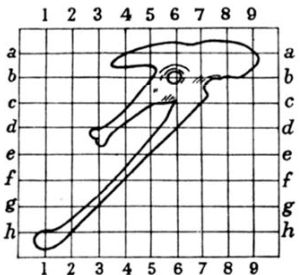
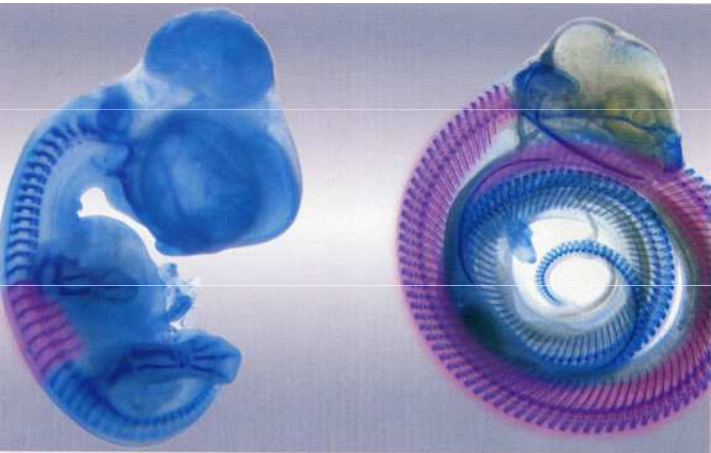
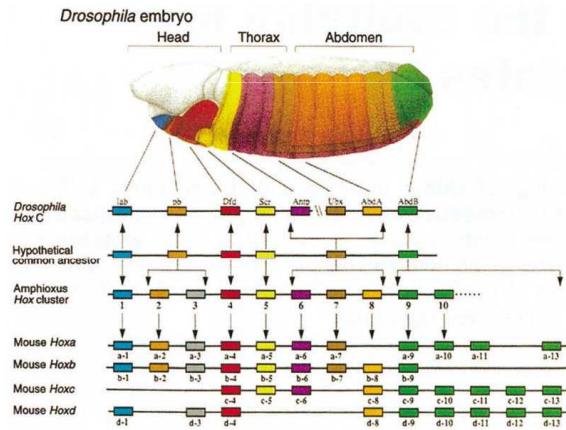

Fig. 161. Pelvis of *Archaeopteryx*.

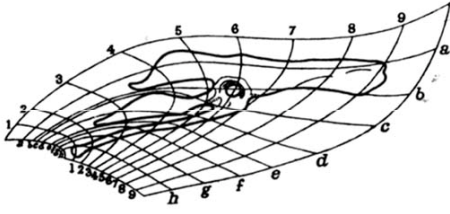
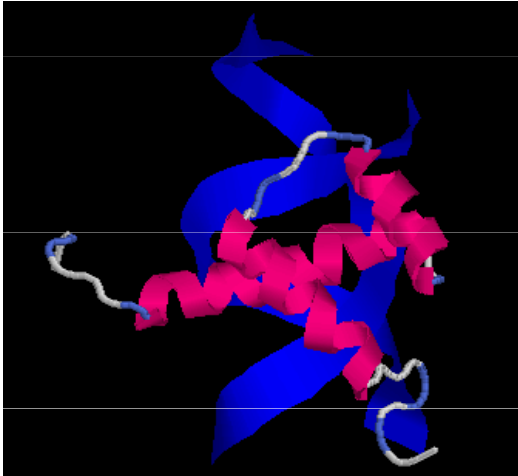
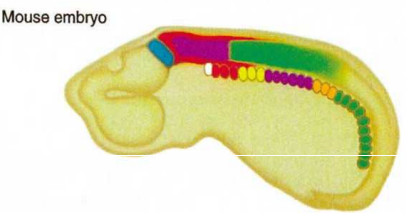
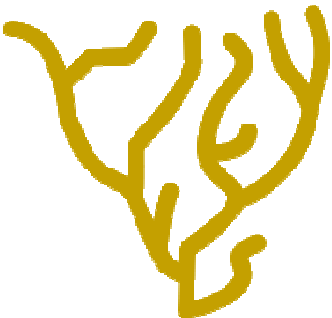

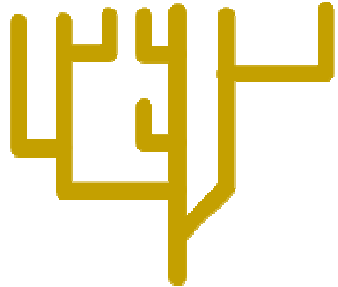
Fig. 162. Pelvis of *Apatornis*.

Phyletic Gradualism

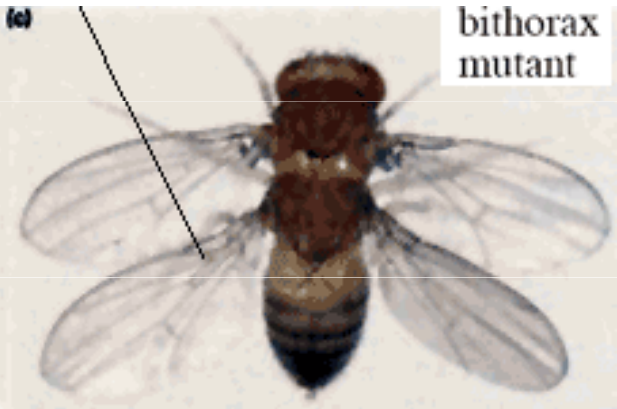

Morphology

Time

Punctuated Equilibrium

Tempo evoluce gradualismus vs. teorie přerušovaných rovnovah

Rychlost evoluce:

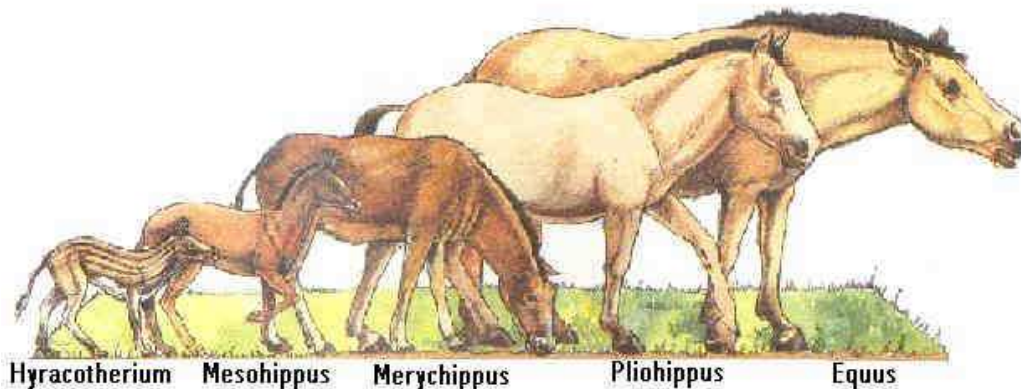
$$r = \frac{\ln x_2 - \ln x_1}{\Delta t}$$

rozdíl hodnoty znaku v
čase t_2 a t_1

časový interval
 $t_2 - t_1$

1 darwin = změna znaku o faktor e za 1 milion let

evoluce **horotelická** (střední, např. koně), **tachytelická** (rychlá),
bradytelická (pomalá)

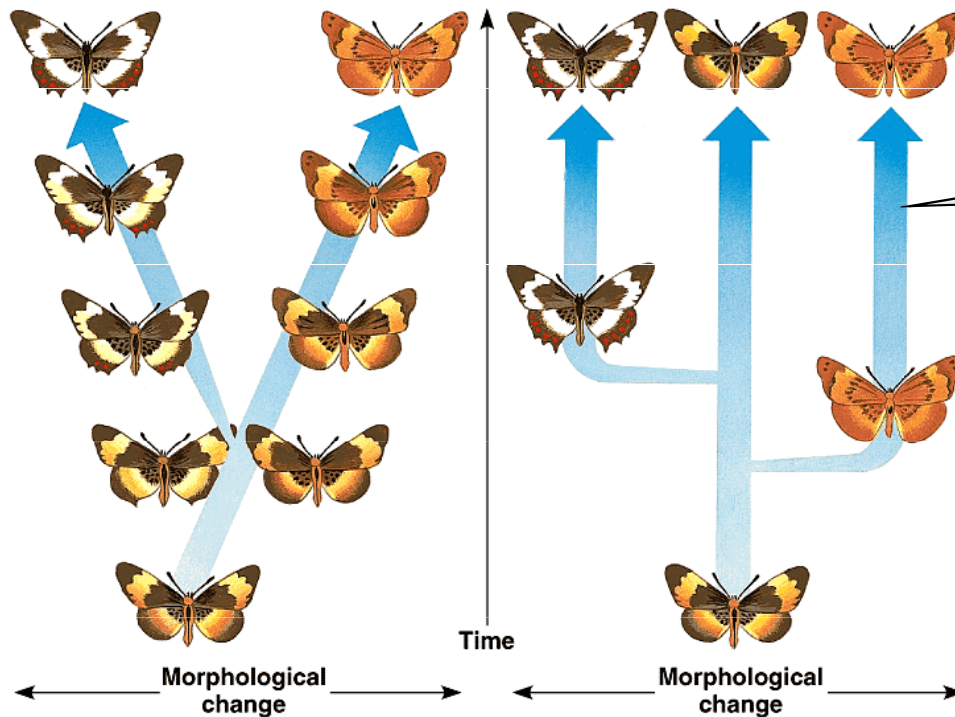

Teorie přerušovaných rovnovah:

Stephen Jay Gould, Niles Eldredge (1972)

stáze vs. rychlá změna

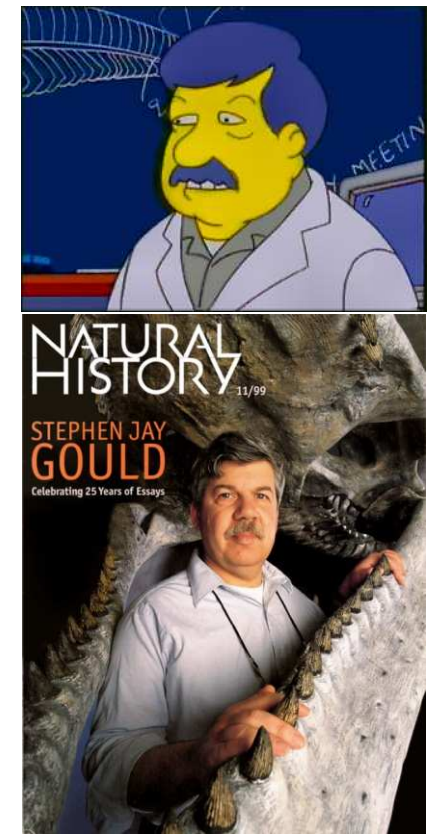
peripatrická speciace, makromutace

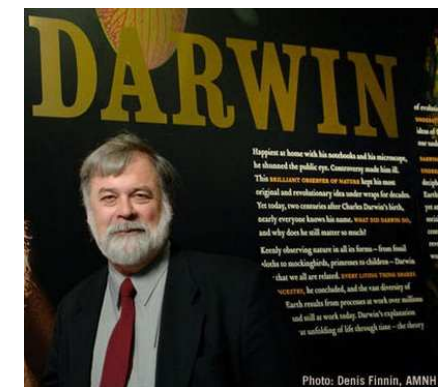
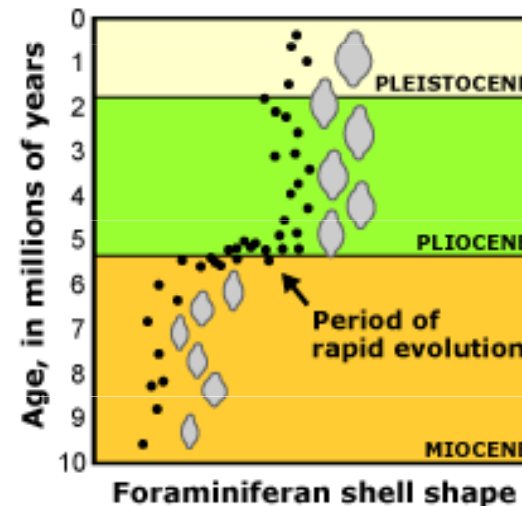
(a) Gradualism model

Copyright © Pearson Education, Inc., publishing as Benjamin Cummings.

(b) Punctuated equilibrium model

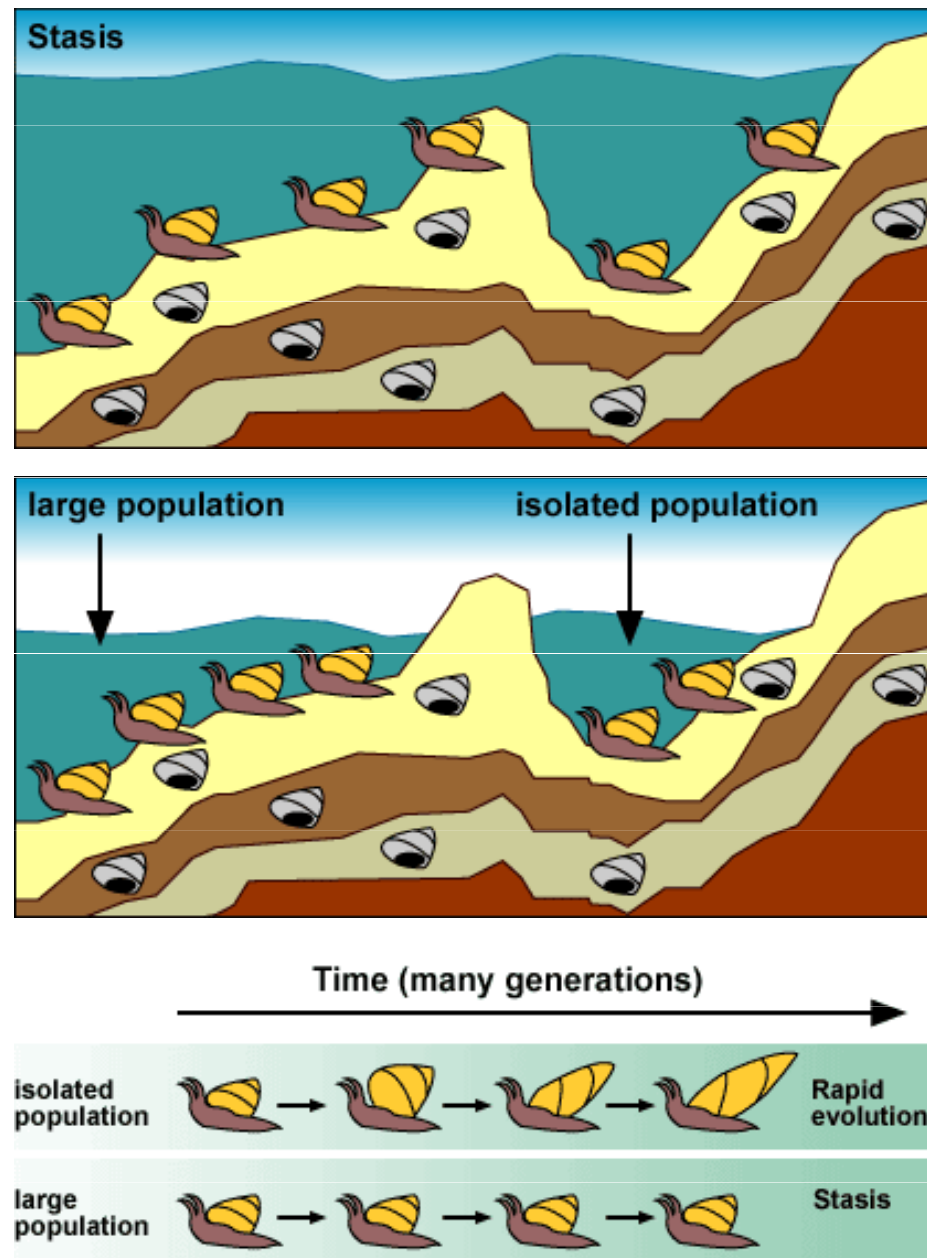

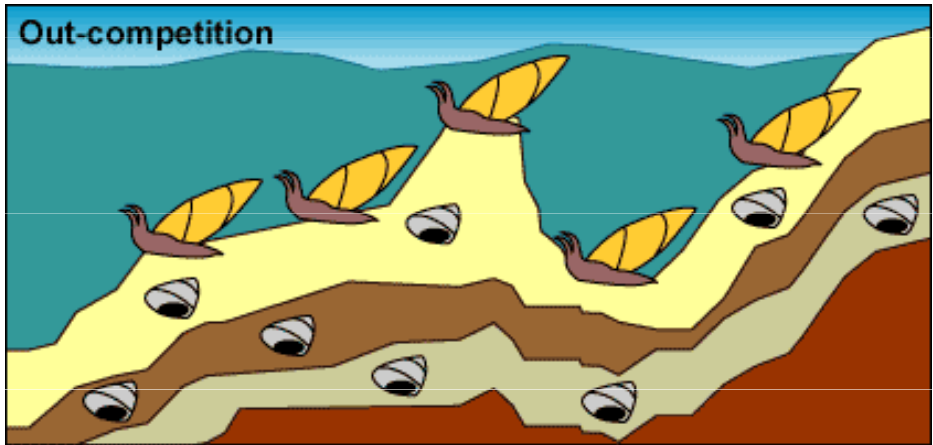
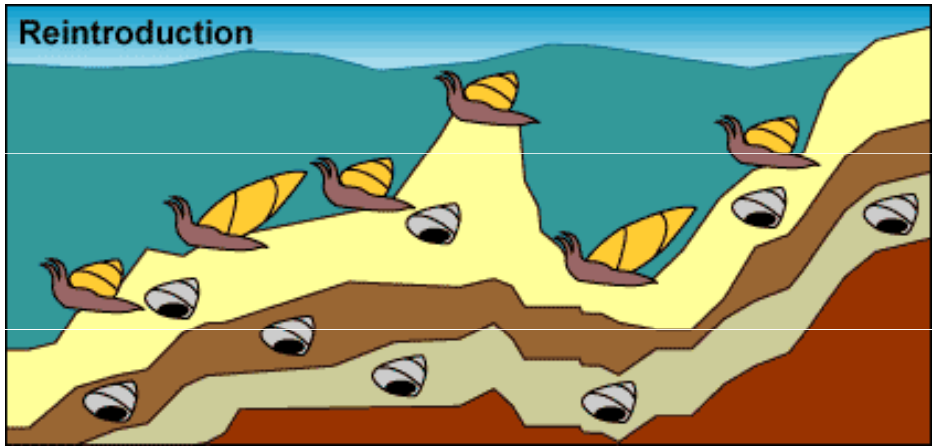
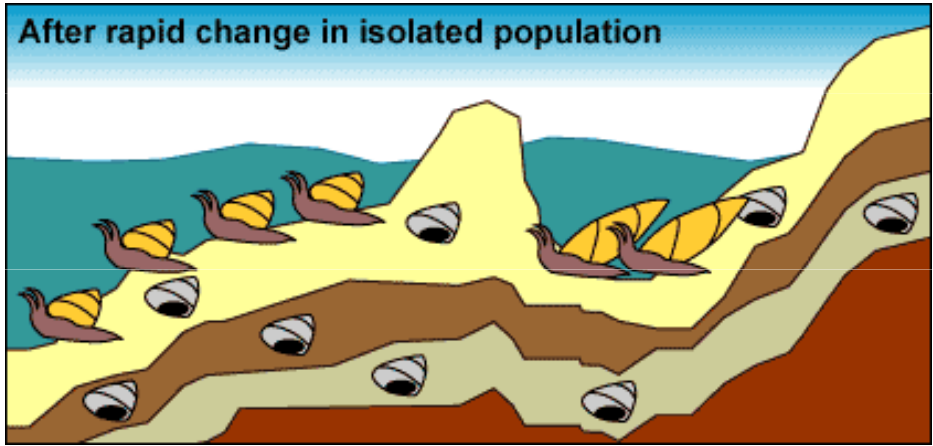
S.J. Gould

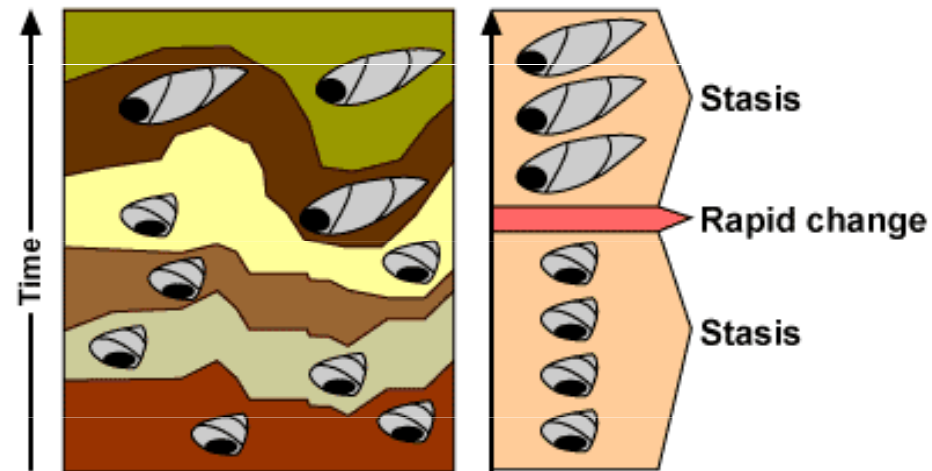
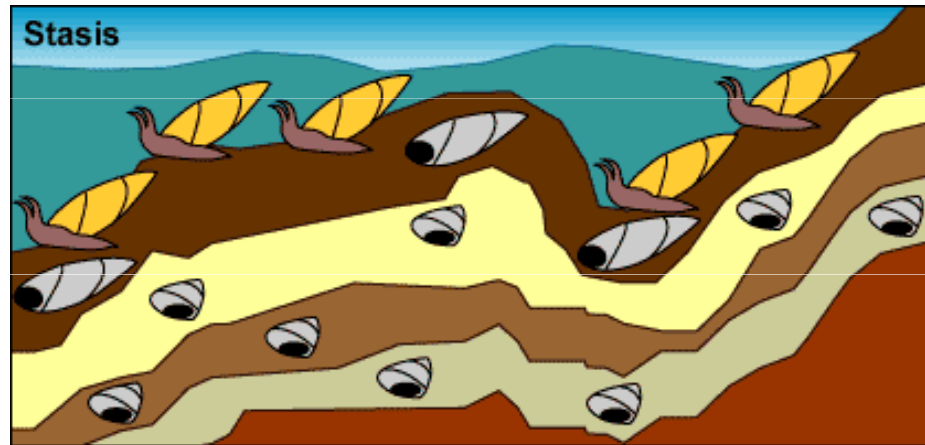

N. Eldredge

Peripatrická speciace a přerušované rovnováhy

Vztah mikro- a makroevoluce

Steven M. Stanley (1975): makroevoluce oddělena od mikroevoluce

S.J. Gould (1980): „svržení neodarwinismu z trůnu“, „efektivní smrt neodarwinismu“

Moderní syntéza úzká, extrapolacionistická a redukcionistická

Je makroevoluce skutečně odlišná od mikroevoluce?

evoluce koní

Darwinovy pěnkavy

evoluce savců

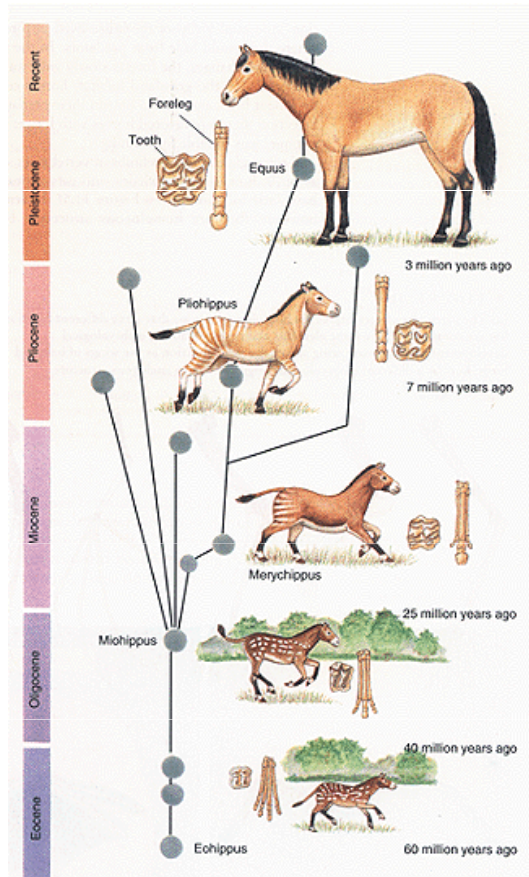
Evoluce koní:

2 rozměry zubů

průměrná rychlost vysvětlitelná působením usměrňující selekce (stačí 2 selektivní smrti/milion jedinců/1 generaci)

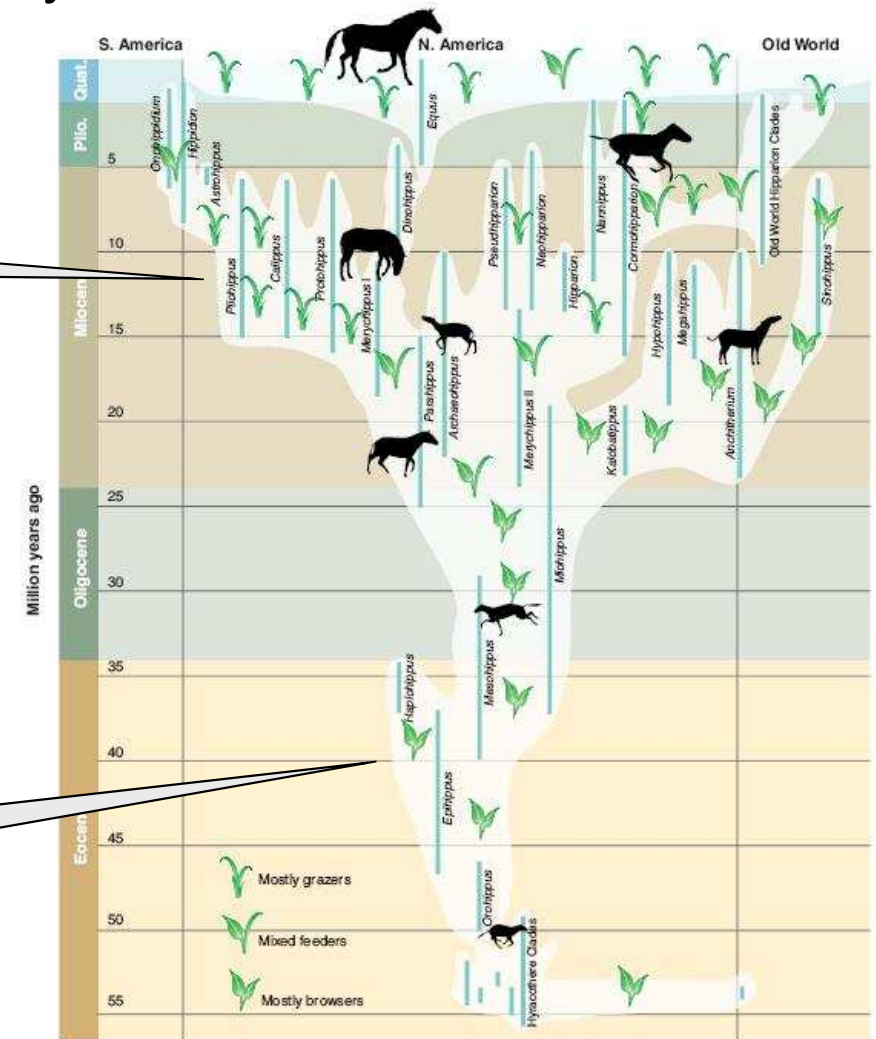
jestliže $N_e < 10^4$ jedinců, lze vysvětlit i pouhým driftem

podobně i jiné fosilie

grazing

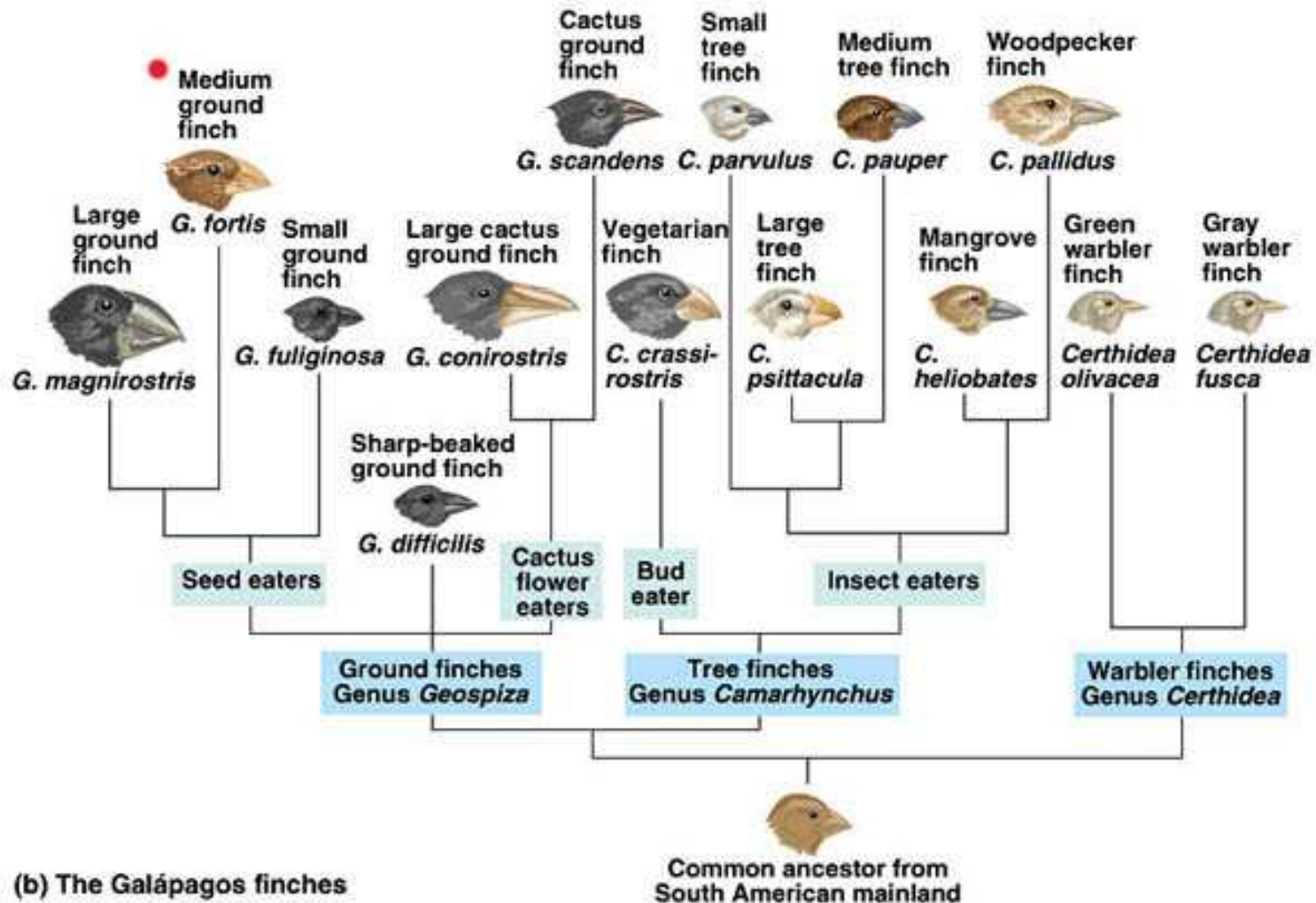
browsing

Darwinovy pěnkavy:

při známém stáří Galapág dost času k diverzifikaci do 14 druhů
(ve skutečnosti komplikovanější – reverze, možná extinkce některých druhů)

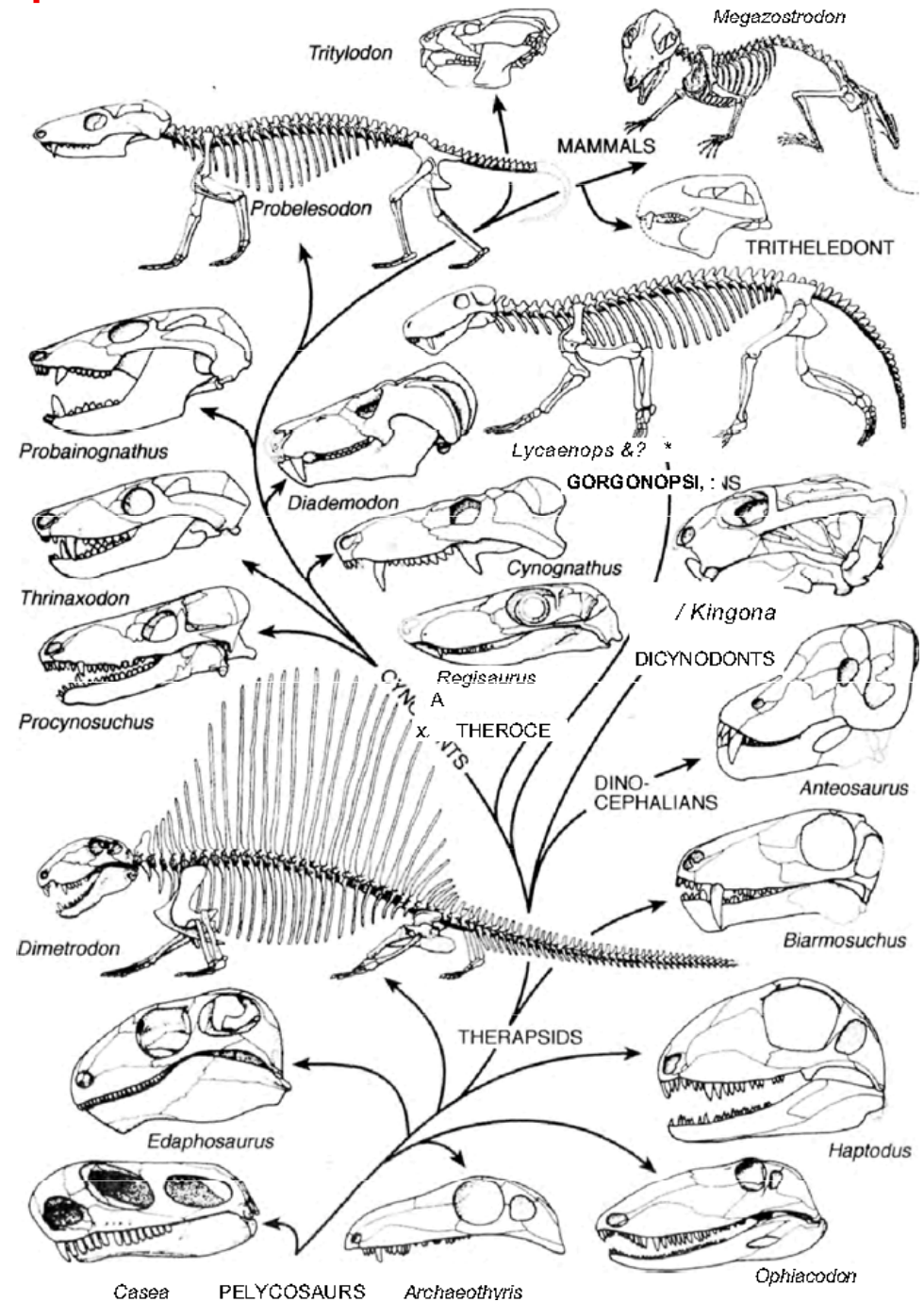

(b) The Galápagos finches

Evoluce savců z therapsidních plazů:

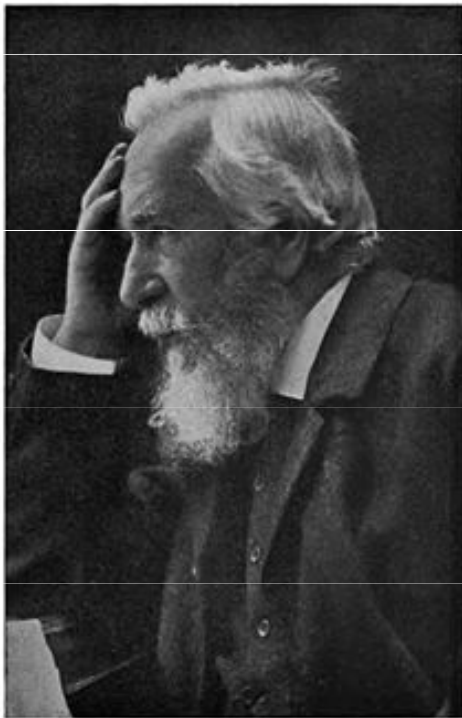
změny pozvolné

velké rozdíly mezi plazy a savci jsou adaptivní u jednotlivých článků
⇒ stejné mechanismy jako v mikroevoluci

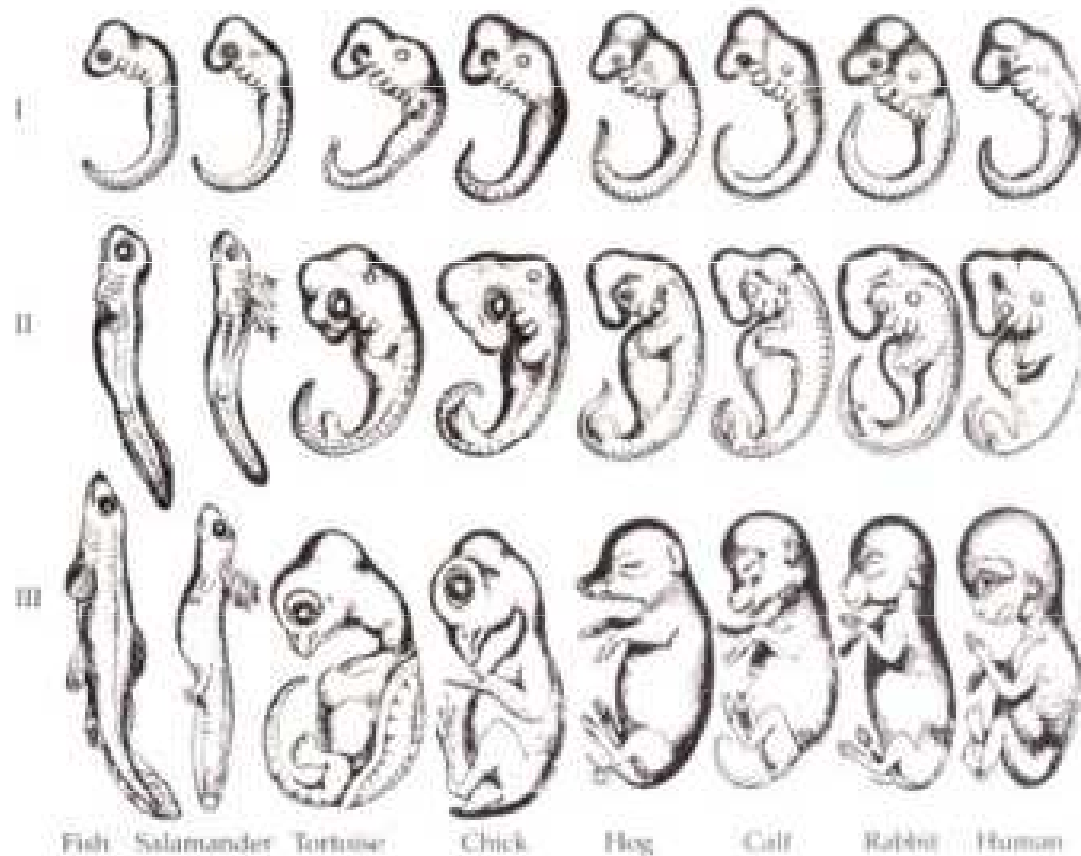

Vztah makroevoluce a ontogeneze

Ernst Haeckel – **biogenetický zákon** (z. **rekapitulace**): ontogeneze rekapituluje fylogenezi (např. žábry v embryonálním vývoji savců)
× specializované larvální formy (= neinterminální adice): zoëa krabů, Müllerova larva ostnokožců, housenka motýlů atd.

Ernst Haeckel

Karl Ernst von Baer – embryologické zákony:

1. zákon: obecné znaky velké skupiny živočichů se u embrya vyskytují dříve než znaky speciální (např. chrupavka u kostnatých ryb)

Heterochronie

		Somatické znaky	Reprodukční org.
peramorfóza			
pedomorfóza			

Karl Ernst von Baer – embryologické zákony:

1. zákon: obecné znaky velké skupiny živočichů se u embrya vyskytují dříve než znaky speciální (např. chrupavka u kostnatých ryb)

hypermorfóza

Megaceros giganteus

Heterochronie

		Somatické znaky	Reprodukční org.
peramorfóza	hypermorfóza	--	zpomalení
	akcelerace	akcelerace	--
pedomorfóza			

Karl Ernst von Baer – embryologické zákony:

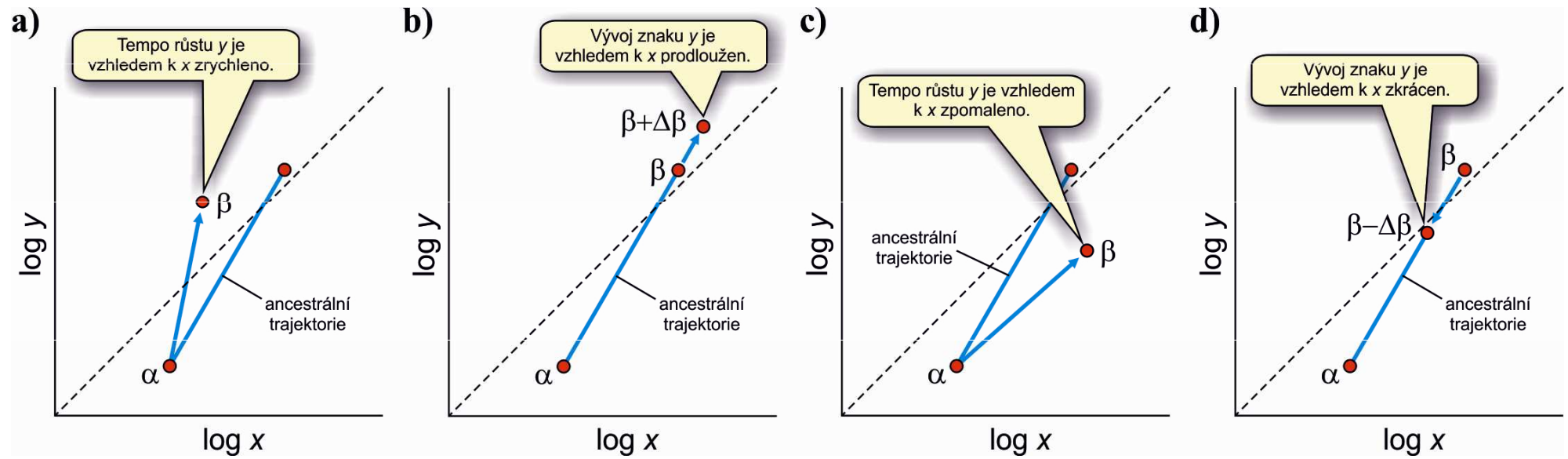
1. zákon: obecné znaky velké skupiny živočichů se u embrya vyskytují dříve než znaky speciální (např. chrupavka u kostnatých ryb)

Heterochronie

		Somatické znaky	Reprodukční org.
peramorfóza	hypermorfóza	--	zpomalení
	akcelerace	akcelerace	--
pedomorfóza	progeneze	--	akcelerace
	neotenie	zpomalení	--

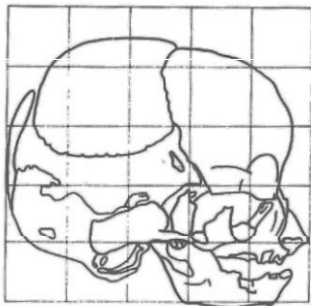
Heterochronie

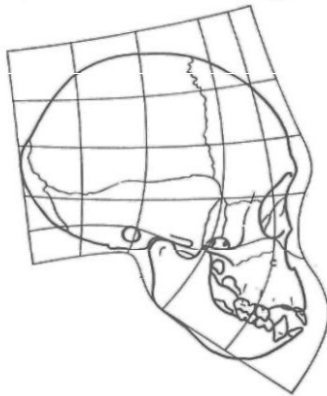
Heterochronie

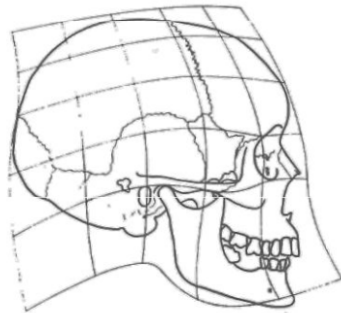
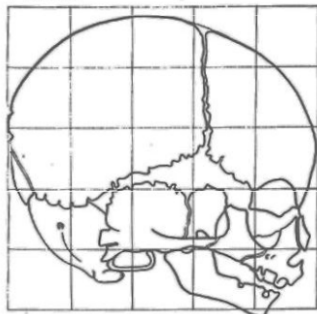
Ambystoma mexicanum

Pan

Homo

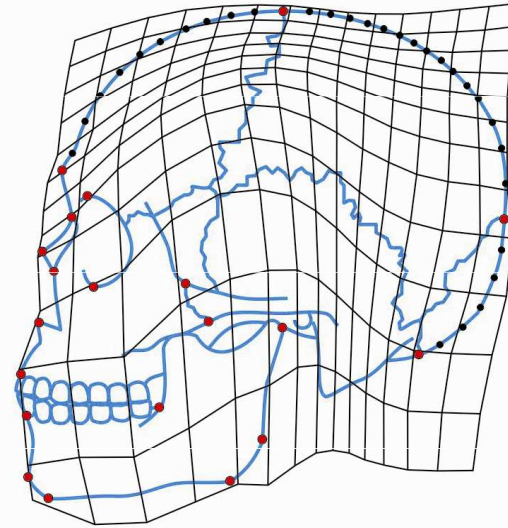
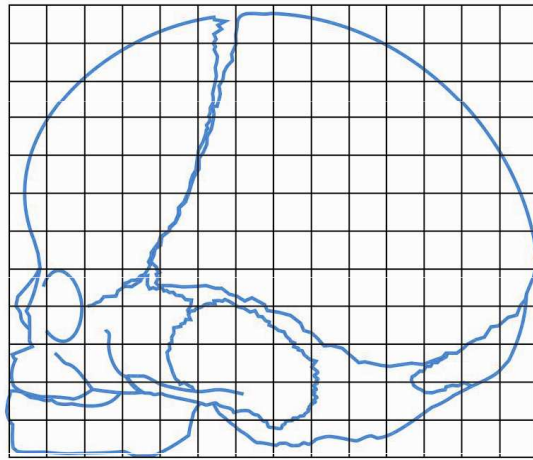

neotenie

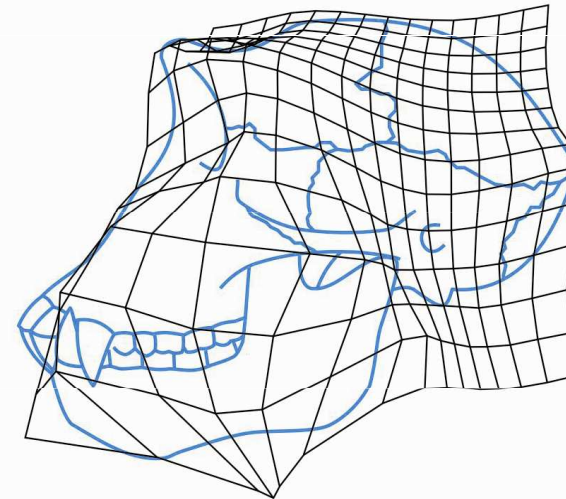
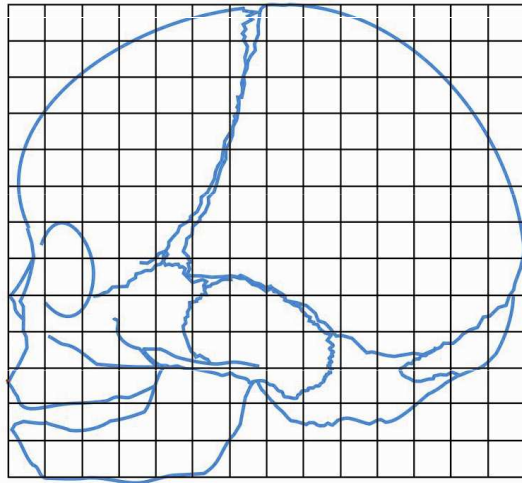

Neotenie?

a)

b)

Homeotické (*Hox*) geny

William Bateson: „homeotické“ = anatomické změny velkého rozsahu (např. vývoj nadpočetného prstu)

homeotické geny = geny zodpovědné za základní segmentaci mnohobuněčných živočichů

kontrola transkripce dalších genů (např. *Ubx* pravděpodobně reguluje 85-170 „cílových“ genů)

určení základní segmentace těla

vysoká evoluční konzervativnost

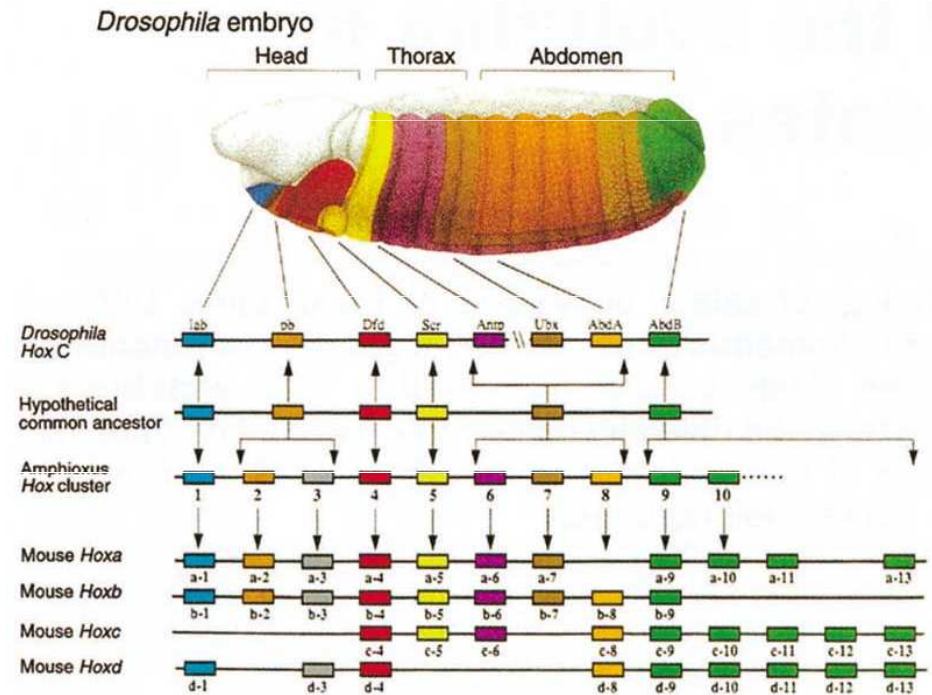
Hox geny: základní antero-posteriorní segmentace těla
shluky lineární, stejné pořadí jako segmenty

Drosophila: *Antennapedia* (ANT-C)
Bithorax (BX-C)

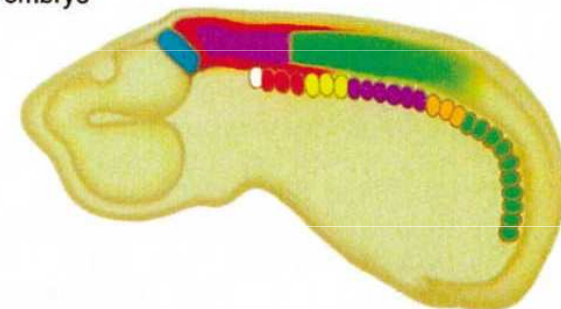
... 1 vazbová skupina

obratlovci:

... 4 vazbové skupiny

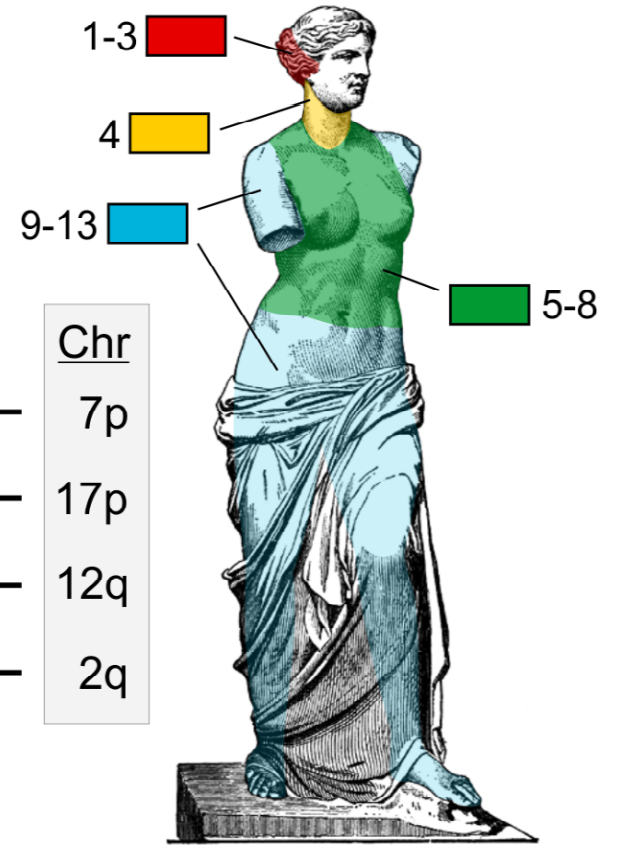
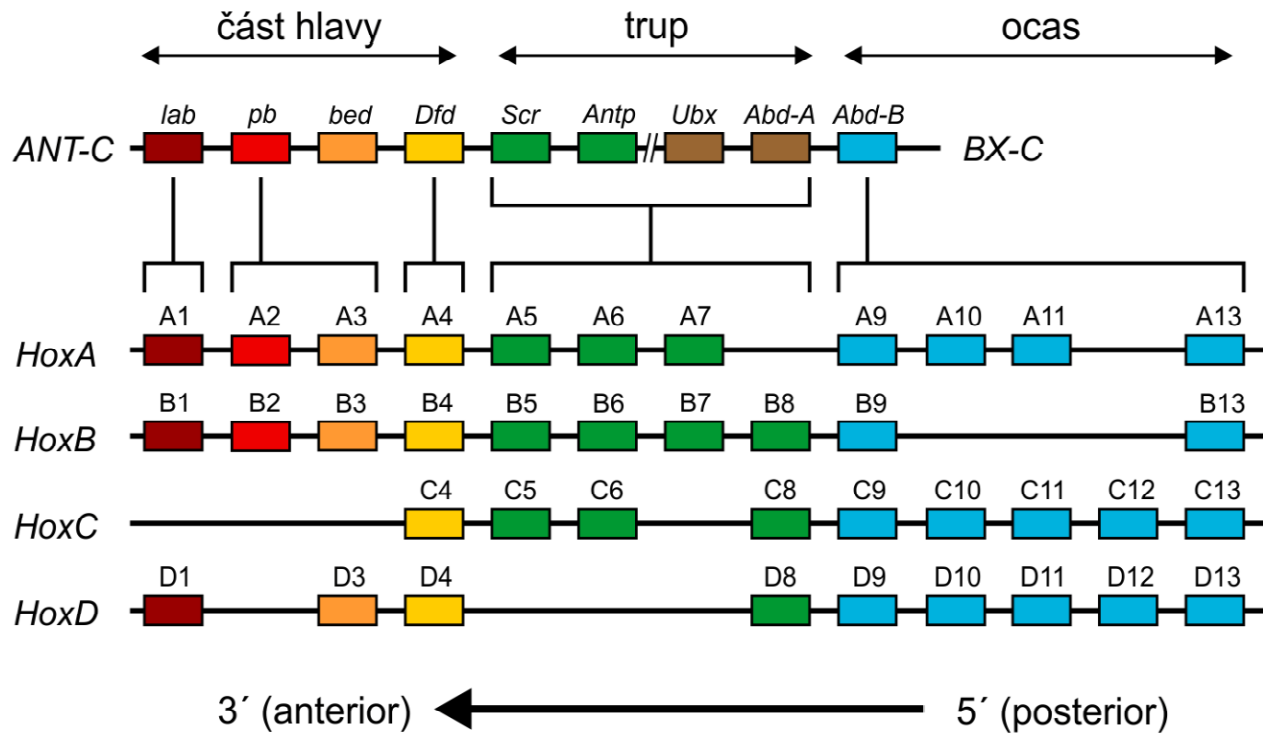
Mouse embryo

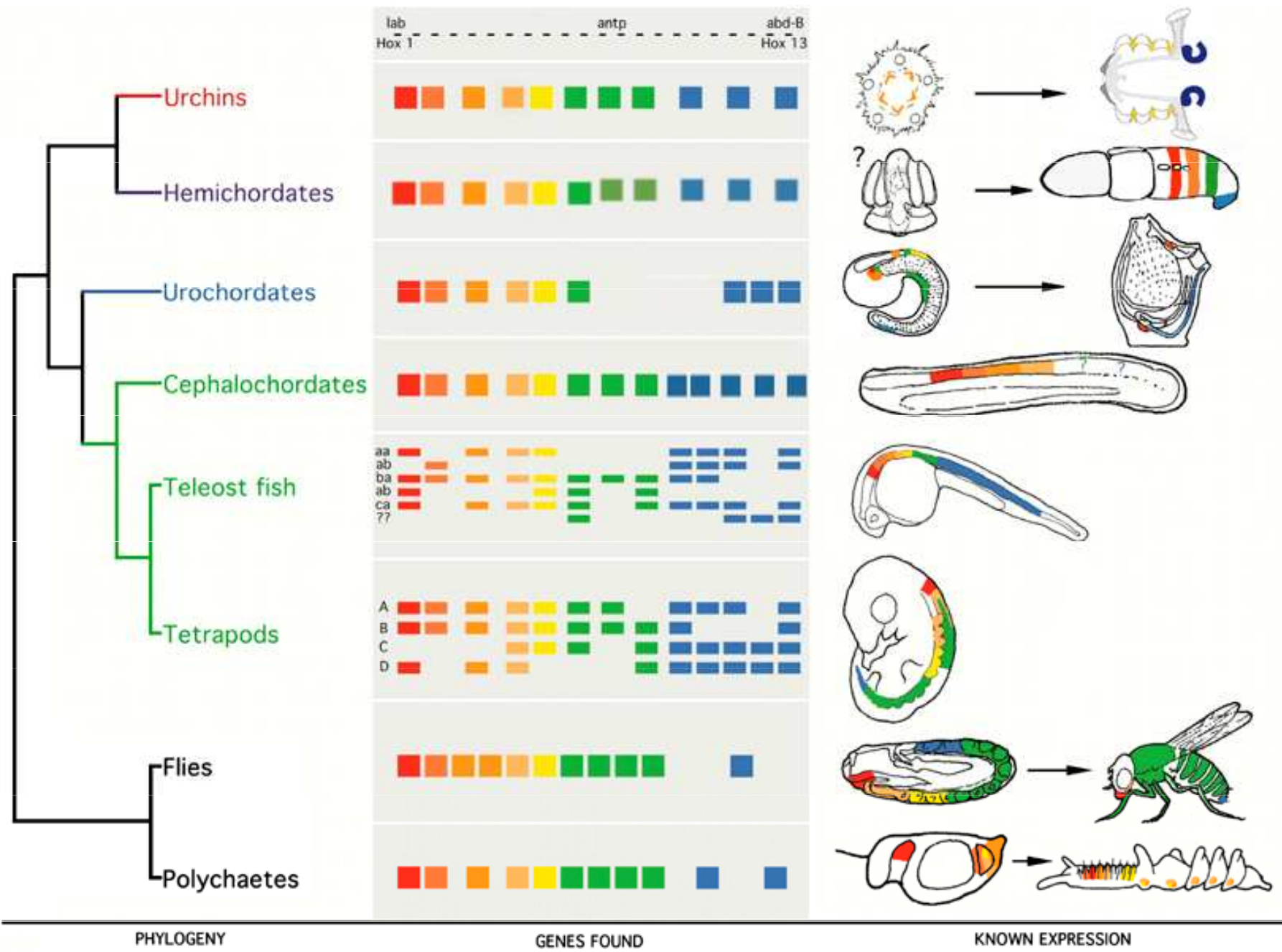
Homeobox: 180 bp → homeodoména,
60 AA (regulace exprese)

Drosophila

člověk

PHYLOGENY

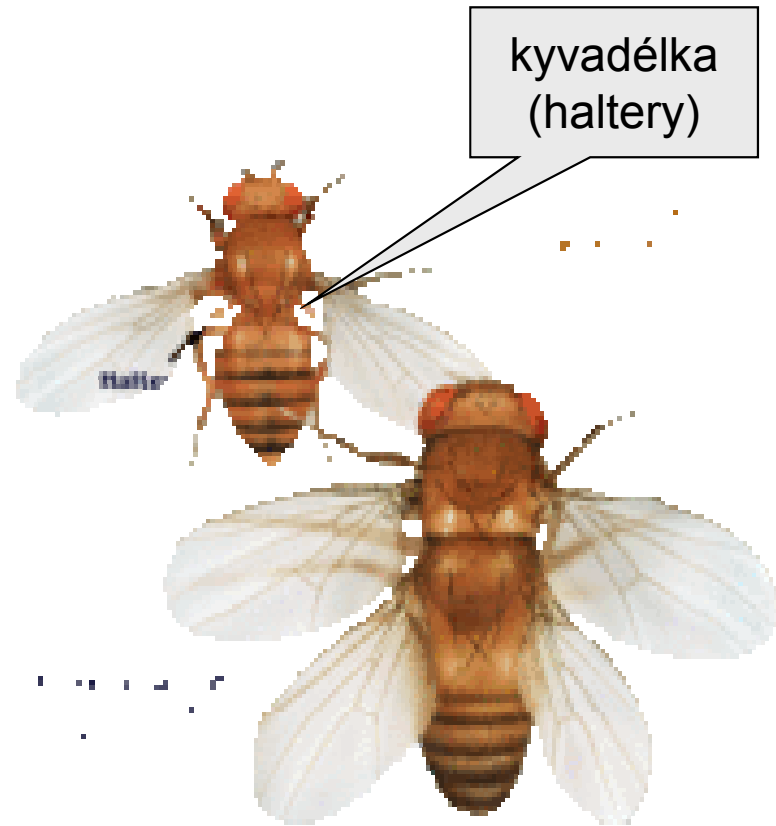
GENES FOUND

KNOWN EXPRESSION

Homeotické mutace

Antennapedia

Bithorax

Makroevoluční trendy druhov^á selekce

trendy: skutečné × pasivní (např. efekt zdi)

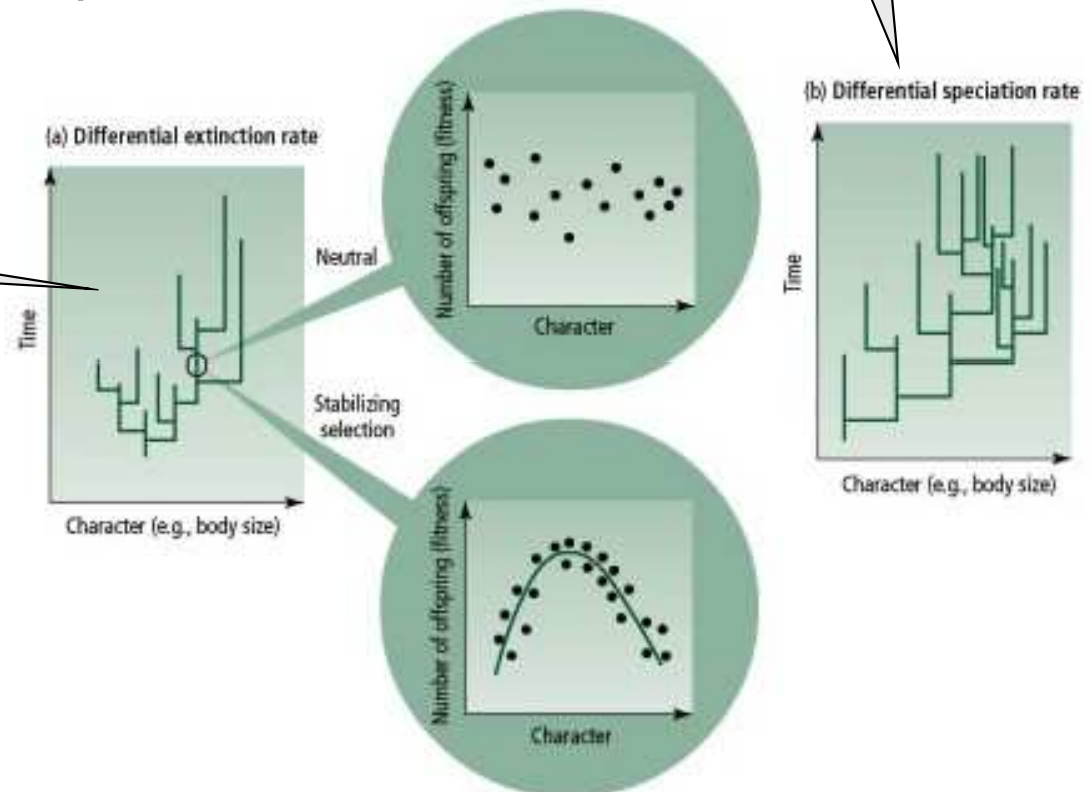
Edward Drinker Cope: trend k růstu velikosti

Druhov^á selekce:

= preferenční přežívání nebo proliferace druhů

různé tempo
speciací

různé tempo
extinkcí

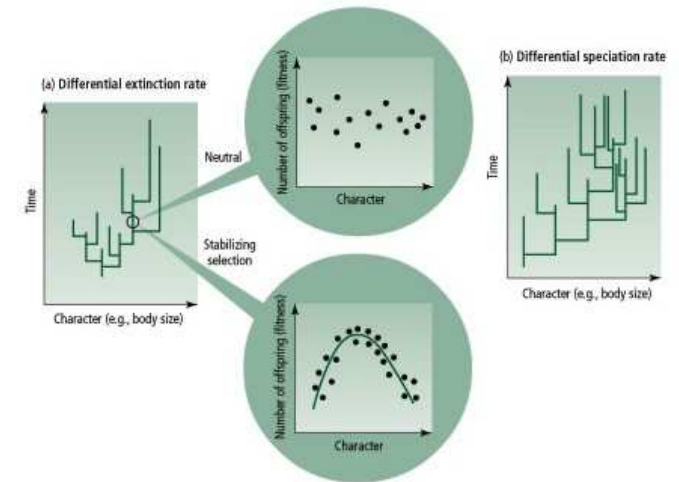
Druhová selekce:

znak spojen s rozdílným přežíváním nebo speciací

tyto vlastnosti nezávislé na přírodním výběru

znak je heritabilní při speciaci

DS podporuje pouze neadaptivní trendy
(jinak = přírodní výběr)

Nutno dokázat:

větší rychlost speciace/menší rychlost extinkce v liniích, které se odchyľují od průměru ve směru trendu

trend a rozložení rozdílných rychlostí speciace/extinkce nejsou způsobeny posunem ve fosilním záznamu

trend a rozložení rozdílných rychlostí speciace/extinkce nejsou způsobeny přírodním výběrem